

DLACZEGO DZIEWCZYNY SĄ TAKIE DROGIE? SEKSWANIE NASIENIA OD KUCHNI

Od razu wyjaśniam, że chodzi o płeć żeńską bydła mlecznego uzyskaną w wyniku zastosowania w inseminacji nasienia seksowanego.

Z pewnością większość hodowców już się orientuje, że SHiUZ Bydgoszcz posiada w swojej ofercie katalogowej nasienie seksowane buhajów Sufler i Bax (w wyniku użycia takiego nasienia w 90% przypadków rodzą się jałówki). W celu wyprodukowania nasienia seksowanego od naszych rozplodników musieliśmy ulokować je w Anglii, bo tam znajduje się centrum produkcji nasienia seksowanego. W Polsce nie produkujemy tego rodzaju nasienia, bo licencję np. z firmy amerykańskiej Sexing Technology można uzyskać po zadeklarowaniu wyprodukowania bardzo dużej ilości słomek.

Sufler i Bax pojechały do Anglii pod koniec maja 2014 r. i ze względu na duży koszt transportu nie mogły do nas już wrócić.

Jakiś czas temu w Niemczech, w miejscowości Cloppenburg, zostało otwarte laboratorium seksowania nasienia, a tym samym pojawiła się możliwość wstawienia naszych buhajów do firmy inseminacyjnej w Woldegk, kilkadziesiąt kilometrów od polskiej granicy. Nasienie buhajów z Woldegk oraz z innych niemieckich firm inseminacyjnych wożone jest do Cloppenburga. Zespół SHiUZ Bydgoszcz pojechał do Niemiec w celu omówienia warunków wstawienia naszych buhajów, a dalej produkcji na-

sienia seksowanego. W tym przypadku mała odległość sprawiłaby, że po produkcji buhaje wróciłyby do Polski.

Na miejscu w Woldegk okazało się, że ejakulatory muszą być przewiezione do Cloppenburga (ok. 450 km) w ciągu 6 godzin. Firmy kurierskie nie podjęły się tego zadania, więc koszt transportu okazał się bardzo wysoki.

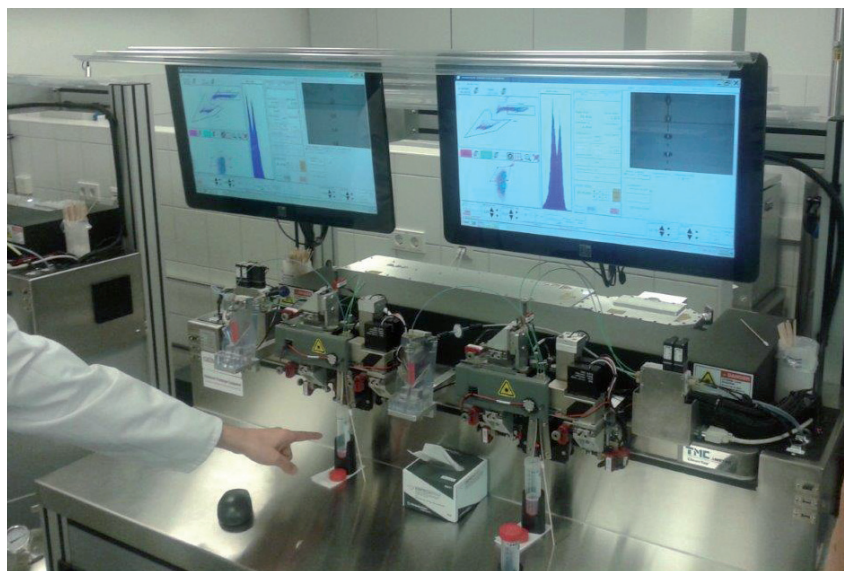
W Cloppenburgu dowiedzieliśmy się, że w laboratorium pracuje 8 maszyn do seksowania nasienia i tych 8 maszyn przerabia tylko jeden ejakulat (nasienie pobrane z jednego skoku buhaja) w ciągu 7 godzin. Ósma godzina jest poświęcona na dezynfekcję sprzętu i przygotowania na następny ejakulat. Wcześniej sądziliśmy, że 8 maszyn jest w stanie przerobić 8 bu-

hajów jednocześnie – byliśmy w błędzie. Powolny proces produkcji sprawia, że nasienie seksowane jest dużo droższe od tradycyjnego.

Ponadto należy zachować bardzo rygorystyczne warunki w laboratorium, np. temperatura w pomieszczeniu musi być stała plus 21 st. C – w czasie gdy nasza grupa zbliżyła się do maszyn, pracownicy musieli wyjść na zewnątrz, żeby nie podnieść ich temperatury od ludzkich ciał.

Niestety koszt transportu nasienia w Niemczech, utrzymania buhajów oraz koszt wyprodukowania nasienia w laboratorium spowodowały, że pozostajemy przy firmie angielskiej.

Grzegorz Wojtkielewicz, SHiUZ Bydgoszcz

Na zdjęciu aparatura do seksowania nasienia – 2 maszyny. Komputer rozdziela nasienie na 2 grupy: plemniki z chromosomem X (te po połączeniu z komórką jajową samicy dadzą płeć żeńską), oraz na plemniki Y, które są niszczone. Maszyna separuje 3-4 tysiące plemników na sekundę. W jednej słonce nasienia jest ok. 2 mln plemników X

ZDROWIE RACIC

Jedną z podstawowych przyczyn brakowania w stadach krów mlecznych są choroby racic. Konsorcjum Genes Diffusion i SHiUZ Bydgoszcz (EBP) w ramach programu hodowlanego wprowadza nową usługę genetyczną.

70 % krów dotykają choroby racic !!

**Choroby racic to 3-ci co do ważności
(po mastitis i płodności)
czynnik ekonomiczny w stadzie !!**

Roczny koszt ok. 55 euro / zwierzę !!

1. Predyktor / Zmienna „Odporność na uszkodzenia” – wprowadzona pierwszy raz we Francji

Zmienna nazwana „odporność na uszkodzenia” (Resistance to lesions - RL) łączy w swojej ocenie genetycznej różne choroby i urazy, które mogą mieć wpływ na racice krów mlecznych. Jest to indeks, który zawiera syntezę odporności na: wrzody podszwy (50%), „grudę” (25%), krwawienie tworzywa podeszwowego (20%) oraz zapalenie skóry przestrzeni międzypalcowej/limax (5%). Wartości tego kryterium wahają się między 1 a 10, wartość powyżej 5 jest pożądana. W sumie zbadano ponad 24.000 przyciętych krów. Zmienna „Odporność na uszkodzenia” (RL) jest kolejną, która może być brana pod uwagę przez hodowców jako dodatkowa informacja w doborach.

2. Predyktor / Zmienna „Solidność racic” – po raz pierwszy na świecie

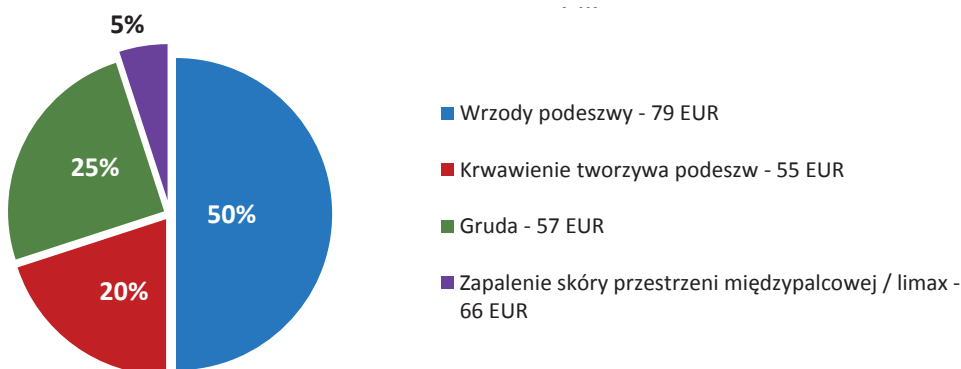
Genes Diffusion wprowadziła jako pierwsza na świecie ocenę „Solidności racic” (Robustness of Hoof - RP). Charakteryzuje ona odporność genetyczną zwierząt w odniesieniu do konieczności przycinania racic. Z przeprowadzonych badań najwyraźniej wynika, że potrzeba/częstotliwość przycinania racic jest dziedziczna. To nowa i istotna informacja dla hodowców, którzy mogą brać pod uwagę to kryterium w swoich programach hodowlanych. W analizie uwzględnione zostały również krowy, u których nie dokonywano korekcji racic.

Skutki ekonomiczne i pośrednie zmian w racicach:

Produkcja mleka ↓
Wiek uboju ↓
Zdrowie zwierzęcia ↓

Okres międzywycieleniowy ↑
Stres zarówno dla zwierzęcia jak i dla hodowcy ↑
Strata czasu dla hodowcy ↑

Uszkodzenia racic – roczny koszt na zwierzę we Francji

	RL Odporność na uszkodzenia	RP Solidność racic	
Rotheneuf	2	1	😞
Geliade	6	8	😄
Hashley	6	10	😄

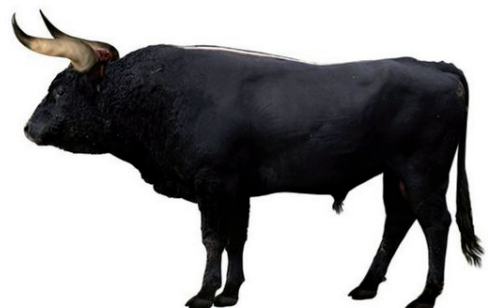
Specjalnie dla Was Hodowców uruchomiliśmy nowy adres e-mail:

pytaniemdospecjalisty@shiuiz.pl

Jeżeli macie Państwo problem ze stadem lub potrzebujecie porady z zakresu hodowli i rozrodu – nasi specjaliści są do Waszej dyspozycji.

Czy wiecie, że ...

za przodka bydła europejskiego i zebru uznawany jest jeden gatunek tura – *Bos taurus*? Żył w epoce holocenu i rozprzestrzenił się w formie różnych odmian w Azji, Europie Środkowej i Południowej oraz północnej Afryce. Przystosowując się do różnych warunków życia wytworzył podgatunki, które różniły się wielkością i kształtem. Ostatecznie udomowiono trzy z nich: *Bos taurus primigenius* (należą tu: bydło stepowe, holenderskie, czerwono-białe, polskie czarno-białe, czerwono-białe, bydło alpejskie (charolaise, andaluzyjskie i herefordy), *Bos taurus brachyceros* (czerwone bydło polskie, jersey, guernsey, bydło illyryjskie, bydło szwycy, algauery, aberdeen angus, galloway) i *Bos taurus frontosus* (bydło simentaliskie). W Polsce ostatni okaz (krowa) żył w Puszczy Jaktorowskiej i padł śmiercią naturalną w 1627 r. Upamiętniono to pomnikiem tura w Jaktorowie.

Tak wyglądały tury

BUHAJ, KTÓREGO WARTO POZNAĆ

SUDBER ^{gPF} 145

Nr PL005311635668 Data urodzenia: 29-04-2013 Hodowca: Ryszard Bober

- Jeden z niewielu synów Sudana
- Bardzo wysoka zawartość składników mleka
- Wymiona córek przydatne do doju robotem
- Super zbudowane wymiona
- Bardzo dobra budowa nóg
- Żywotne potomstwo
- Ojciec buhajów
- **CASK BB**

Wartość hodowlana dla:	
komórek somatycznych	107
długowieczności	120
mleko	717 kg
tłuszcz	46,2 kg / 0,19%
białko	41,6 kg / 0,21%

Podindeksy:	
Produkcyjny	127
Płodność	104
Pokrój ogólny	127
rama ciała	116
siła mleczności	118
nogi	113
wymię	127

Pokrój:	
Ustawienie zadu	107
Postawa nóg tylnych - widok z boku	89
Położenie wymienia	126
Długość strzyków	100

AMERYKANIE UDAJĄ EUROPEJCZYKÓW

Polscy hodowcy mają dostęp do genetyki z całego świata. Na życzenie klienta firmy handlujące nasieniem mogą sprowadzić towar nawet z Australii czy Nowej Zelandii.

Sprawa jest bardziej skomplikowana jeżeli chodzi o nasienie buhajów z USA. Otóż faktem jest, że USA nie zadeklarowały współpracy z Interbull jeżeli chodzi o przeliczenie indeksów hodowlanych młodych buhajów wycenionych genomowo. Buhaje amerykańskie wycenione tradycyjnie, czyli „na córkach” wchodzą do systemu Interbull i są przeliczane na indeksy poszczególnych krajów – członków konsorcjum. Oczywiście przeliczenie każdego buhaja kosztuje i to nie mało. Nasuwa się więc pytanie w jaki sposób młode buhaje

amerykańskie, oferowane w Polsce przez firmy handlujące nasieniem, otrzymały indeksy polskie, czyli GPF.

Przypomnę, że w Polsce może być zarejestrowany i używany w inseminacji buhaj, który posiada oficjalną wycenę wartości hodowlanej – indeks PF lub GPF.

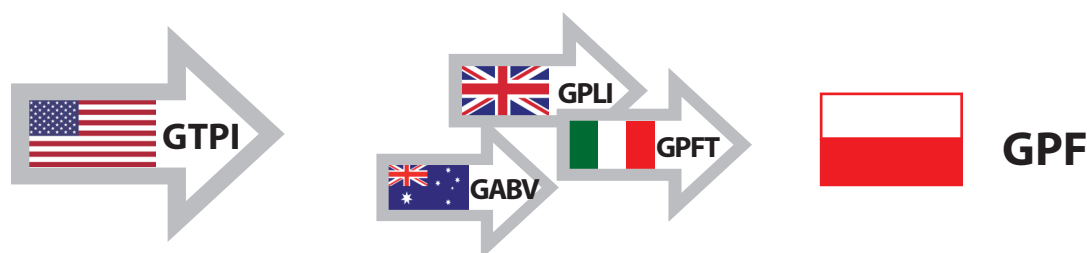
Ameryka nie mogła zapomnieć o tak lukratywnym i ogromnym rynku, jakim jest rynek polski (liczebność populacji krów mlecznych w Polsce jest porównywalna do populacji niemieckiej czy francuskiej). Dodajmy, że rynku dość łatwym do opanowania, bo związki hodowców bydła mlecznego Polsce nie blokują użycia w inseminacji buhajów o niskiej wartości hodowlanej, tak jak dzieje się to w Niemczech, Francji, Holandii, Wło-

szech, Anglii czy Skandynawii.

Otóż aby wejść z nasieniem młodych buhajów amerykańskich na rynek polski, zastosowano chytry zabieg. Buhaje z USA są przesyłane do Anglii (Włoch ... itd), „przefarbowane” i zadeklarowane do Interbull jako własność firm europejskich.

Tą drogą buhaje uzyskują indeksy hodowlane w poszczególnych krajach europejskich (np. PLI w Anglii) i dopiero z tych indeksów następuje przeliczenie na indeks polski GPF. Tyle wysiłku i kombinacji stosuje się w celu osiągnięcia wyniku ekonomicznego. Nasuwa się jednak pytanie – Czy przez te wszystkie przeliczenia nie traci się wiarygodności uzyskanych wyników?

Grzegorz Wojtkielewicz, SHiUZ Bydgoszcz

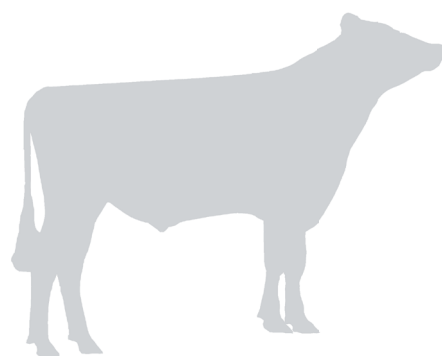

Buhaje z USA są transferowane do wybranych krajów europejskich i Australii po to, by uzyskać (formalnie) polski indeks

GILMOUR PL005260917914

Buhaj GILMOUR na 5-tym miejscu w rankingu buhajów polskich – buhaj urodzony w Polsce, pochodzi od polskiej krowy z polskiego stada, posiada polską wycenę:
GPF 143

Buhaj amerykański (GTPI 2497):

w USA poniżej TOP 1000 w rankingu buhajów amerykańskich, w efekcie przeliczeń indeksów (uwzględniając różne wagi składowych indeksu) – buhaj nr 1 w Polsce
GTPI 2497 → GPF 158

CUDOWNE POCZĘCIA !

Zbliżają się Święta i wszystkie grzeczne dzieci czekają na prezenty. Wychodzi na to, że byliśmy bardzo grzeczni przez cały rok, bo prezenty dostajemy już teraz ! I to jakie !!

Prawdopodobieństwo trafienia „szóstki” w totka wynosi 1:13983816, w 1995 w Olsztynie ten sam gracz trafił dwie „szóstki” w odstępie dwóch tygodni. Prezenty dla SHiUZ Bydgoszcz i naszych Hodowców rozpoczęło 5 (!) par bliźniaków. Wszystkie pojawiły się w miejscowości Orżyny (woj. warmińsko-mazurskie, gm. Dźwierzuty). Żeby było ciekawiej wszystkie bliźniaki są po buhaju Demion, który znajduje się w naszej ofercie. Dwie pary u **Pana Pawła Samojluka**, a po sąsiedzku trzy pary u **Pana Piotra Manelskiego**. Obaj Hodowcy inseminowali samodzielnie – gratulujemy !!

Za przesłanie informacji i zdjęć dziękujemy **Pani Małgorzacie Dłutowskiej**

Pan Piotr Manelski – dumny hodowca trzech par bliźniąt po DEMIONIE z oferty SHiUZ Bydgoszcz

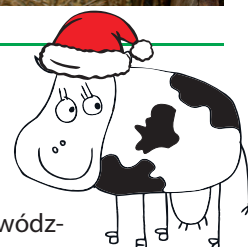
DEMION PF 127

NASI SPECJALIŚCI

Edward Prokopczyk – menedżer rejonu na południowej części województwa kujawsko-pomorskiego oraz części Wielkopolski z powiatami: konińskim, słupeckim i tureckim. Mamy przyjemność współpracować z kolegą Edwardem ponad cztery lata, obserwując jego olbrzymie zaangażowanie w pracę w terenie, co przekłada się na świetną współpracę z hodowcami i inseminatorami. Z jego umiejętności i doświadczenia korzystają także koledzy z firmy. Bo Edek to fajny kolega: zawsze życzliwy i otwarty dla innych. Do tego pracę łączy z wychowywaniem wspólnie z żoną trójki dzieci. A zatem i na tym polu ma wymierne sukcesy. Jeśli dodamy do tego, że pasją Edwarda jest ogrodnictwo – oto mamy cały obraz super człowieka i pracownika, który wkłada serce w obsługę swoich kontrahentów. Cieszymy się, że Edek współpracuje z nami i podziwiamy go za jego działanie i pasję.

Stacja Hodowli i Unasieniania Zwierząt Sp. z o.o. w Bydgoszczy

ul. Zamczysko 9a, 85-868 Bydgoszcz, tel./fax (52) 328 03 01, 328 03 09, e-mail: bydgoszcz@shiuz.pl
ekspreshodowcow@shiuz.pl, www.shiuz.pl

LUCERNA W ŻYWIENIU BYDŁA MLECZNEGO

Wśród pasz objętościowych stosowanych w żywieniu bydła mlecznego istotną rolę odgrywa lucerna, która skarmiana jest sezonowo jako zielonka oraz całorocznie jako siano, kiszonka ze świeżych roślin i kiszonka z roślin przewędniętych. Lucerna to bogata w białko pasza objętościowa, która nie może być lekceważona podczas rozważań ekonomicznych.

Kolejnym parametrem opisujących dawkę jest jej struktura fizyczna. Lucerna jest świetną propozycją paszy poprawiającej strukturalność diety. Jej udział w dawce stwarza szansę na lepsze ślinienie się krów i efektywniejsze przeżuwanie. Z hektara plantacji lucerny jesteśmy w stanie zebrać 8-10 ton suchej masy plonu i pozyskujemy 1,6-2,0 tony czystego białka. To ilość porównywalna z pięcioma tonami poekstrakcyjnej śruty rzepakowej! Zawartość białka ogólnego w paszach z lucerny mieści się w szerokim zakresie: od 12 do 24% w kg suchej masy. Z reguły wartości te oscylują wokół 18-21%. Różne zawartości białka ogólnego wynikają z wielu czynników, a dominującym jest faza wegetacji w chwili cięcia roślin. Wraz z opóźnianiem momentu cięcia, w całej roślinie lucerny zachodzą niekorzystne zmiany. Zmienia się proporcja łodygi do liści na niekorzyść tych drugich - a to właśnie w liściach i pąkach jest więcej białka w stosunku do łodyg. Zwiększa się także ilość włókna i stopień zdrewnienia rośliny. W fazie pączkowania poziom włókna wynosi średnio 18-20% w s.m. Potem wzrasta nawet do 30-32%. Lucerna to także stosunkowo niski poziom włókna ADF (decyduje o strawności rośliny) i NDF (decyduje o pobraniu paszy). Podobnie jak w przypadku włókna surowego, poziom zarówno ADFu i NDFu wraz z trwaniem wegetacji wzrasta. Lucerna to także źródło makro- i mikroelementów bilansowanych w dawkach pokarmowych: Ca, Mg, K, Mn, Se czy Zn to tylko niektóre z nich. Krowa wysokowydajna, produkująca 45-50 kg mleka pobiera dziennie około 28-29 kg suchej masy pasz. Z tej ilości minimum 50% powinno pochodzić z pasz objętościowych. Przy dobrej ich jakości, wartość ta może wzrosnąć do 60%, co jest korzystne z punktu widzenia funkcjonowania żywca. Z puli pasz objętościowych kiszonka z kukurydzy stanowi zwykle 60-75%. Pozostałą część tej puli może stanowić lucerna.

Lucerna ma jednak kilka cech, z powodu których nie może być skarmiana w ilościach nieograniczonych.

Po pierwsze, jej białko bardzo szybko ulega rozkładowi w żywcu, co komplikuje pokrycie potrzeb na białko trawione w jelicie cienkim. Jednocześnie może być po-

wodem zbyt wysokiego poziomu mocznika w krwioobiegu. Po drugie, stosunkowo wysoka zawartość potasu w lucernie ogranicza jej stosowanie w okresie zaszuszenia, zwłaszcza w ostatnich trzech tygodniach. Potas, a właściwie jego nadmiar, jest przyczyną zalegań poporodowych. Po trzecie, występujące w lucernie fito estrogeny mogą być powodem problemów w rozrodzie. Dotyczy to zwłaszcza lucern zbieranych w bardzo późnym stadium wegetacji. Pomimo tych trzech „kłopotów” lucerna winna być obecna w dietach dla krów, ze względu na jej korzystny wpływ na proces trawienia w przewodzie pokarmowym przeżuwacza. Kalkulacja dawek w oparciu o wartości wynikające z analizy laboratoryjnej lucerny, a nie o wartości tabelaryczne, daje pewność pełnego wykorzystania potencjału tej rośliny – zarówno z ekonomicznego jak fizjologicznego i punktu widzenia.

dr Zbigniew Lach, główny hodowca Ośrodka Hodowli Zarodowej

Osięciny

Przedruk za uprzejmą zgodą Autora

Przedruk grafiki za uprzejmą zgodą Pana Didiera Marandini

AVE MAXIMUS !!! AVE GEDIS® !!!

To oczywiste, że cieszą nas pozytywne opinie o materiale, który sprzedajemy i którym posługują się nasi Hodowcy. Jest to również istotne, bo każda nowość (a taką był w momencie jego wprowadzania kateter GEDIS®) przechodzi swoje próby w trakcie użytkowania i w zależności od pozytywnego odbioru przez Was może doczekać się swojej własnej ewolucji – tak, by polepszyć i ułatwić pracę hodowlaną.

Piszemy o tym, bo w tych trudnych czasach dla hodowli trzody chlewnej, każda optymistyczna wypowiedź nadaje sens również naszej pracy. Tu uwaga – już niedługo pojawi się nowa i ulepszona wersja katetera GEDIS®, ale nim się to stanie warto zapoznać się z opinią praktyków. W tym też celu cytujemy Hodowcę z Łodzi, Pana Przemysława Firgana:

„Maximus to doskonały komponent jako knur terminalny, co przekłada się i na licznie duże mioty (śr. 14-16 prosiąt urodzonych). Prosięta są bardzo żywotne a co jest bardzo istotne w pierwszych minutach życia osesków bardzo szybko pobierają siarę. Mioty są bardzo wyrównane, co jest bardzo istotne szczególnie dla takiego hodowcy jak ja, czyli produkującego i sprzedającego prosięta. Do inseminacji wykorzystuję kateter GEDIS. To doskonała technologia, którą kiedyś zaryzykowałem użyć i teraz nie żałuję. Skuteczność nasienia kateterem jest wręcz imponująca, a do tego dochodzi ogromna oszczędność czasu podczas samej inseminacji, bo nie ma potrzeby podgrzewania nasienia przed rozpoczęciem zabiegu. Moje zadowolenie rozciąga się również na współpracę ze SHiUZ Bydgoszcz – doskonała i bogata oferta, terminowość dostaw,

użycie termoboksów oraz, co najważniejsze, profesjonalizm i zachowanie wysokich standardów transportu, które są bardzo istotne w przypadku

nasienia knurów”.

Dziękujemy za wsparcie i pozdrawiamy!

Pan Przemysław Firgan

Pan Przemysław Firgan z Łodzi – jak sam mówi – jego największym sukcesem są dwie córeczki, Zosia i Basia oraz żona Agnieszka, która jest niesamowicie tolerancyjna i doskonale rozumie, dlaczego hodowca więcej czasu poświęca zwierzętom i chlewni niż domowi.

Pan Przemysław jest Laureatem Krajowej Edycji Konkursu Bezpieczne Gospodarstwo Rolne 2014 r. (Nagroda Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi), Wicemistrzem Wojewódzkiej Edycji Agroligi w woj. łódzkim w 2014 r. oraz Laureatem Krajowej Edycji Rolnik Farmer Roku 2014.

Chlewnia. W 2003 roku powstała nowa chlewnia wraz z porodówką na 24 stanowiska porodowe. W 2005 roku dodano nowy obiekt tuczarni na 500 stanowisk. Rok 2007 jest rokiem kolejnej inwestycji, tym razem na sektorze loch. W 2010 roku hodowca podejmuje się kolejnej modernizacji w następnej chlewni, tym razem zostaje zmodernizowany sektor krycia. Obecnie sektor loch to utrzymanie zwierząt na rusztach, zainstalowany paszociąg, w porodówce płyty grzewcze, na porodówce i odchówalni centralne ogrzewanie.

Stado loch liczy średnio 100 sztuk. Są to lochy głównie rasy pbz oraz loszki mieszańcowe ras matecznych pochodzące z krajowego programu hodowlanego Polsus. Gospodarstwo ukierunkowane jest głównie na produkcję i sprzedaż prosiąt, a tylko niewielki odsetek zwierząt utrzymywany jest jako materiał rzeźny (tuczniki). Sprzedaż prosiąt odbywa się w przedziale wagowym 30-32 kg, przy osiągnięciu wieku 10 tygodni. Jednorazowa sprzedaż to około 120-180 prosiąt w cyklu 3-tygodniowym.

Hodowca korzysta z inseminacji w oparciu o zakup nasienia knurów ze SHiUZ Bydgoszcz z SUL Sławęcinek.